

17.8.2020

Oikeusministeriö

OM:n lausuntopyyntö 27.5.2020, VN/13601/2020

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rikoslain 25 luvun 9 §:n muuttamisesta

Oikeusministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa edellä todetusta esitysluonnoksesta. Ministeriö toteaa lausuntonaan seuraavan.

Esityksessä ehdotetaan rikoslain (39/1889) laittoman uhkauksen syyte-oikeutta koskevaa säännöstä muutettavaksi niin, että teko olisi virallisen syytteen alainen, jos laitton uhkaus kohdistuisi henkilöön hänen työ-, virka- tai luottamustehtävänsä vuoksi eikä rikosentekijä kuulu työpaikan henkilöstöön. Syyttäjä saisi nostaa syytteen laittomasta uhkauksesta myös, jos teko on kohdistunut henkilöön hänen julkisen luottamustehtävänsä vuoksi.

Esitys liittyy pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmaan, jonka mukaan hallituskauden aikana toteutetaan poikkihallinnollisesti toimenpiteitä, joilla puututaan nykyistä vahvemmin järjestelmälliseen häirintään, uhkailuun ja maalittamiseen, joka uhkaa sananvapautta, viranomaistoimintaa, tutkimusta ja tiedonvälitystä

Valtiovarainministeriö pitää muutosehdotusta perusteltuna siinä asetettuihin tavoitteisiin nähden. Ministeriö pitää myönteisenä, että esityksellä edistetään hyvän julkisen keskustelukulttuurin toteutumista lisäämällä mahdollisuuksia puuttua laittoman uhkauksen kaltaisiin ääri-ilmiöihin. Esityksellä ei ministeriön näkemyksen mukaan rajoiteta aiheettomasti sanan- tai mielipiteenvapautta taikka mahdollisuutta arvostella viranomaisten toimintaa.

Valtiovarainministeriö pitää tärkeänä, että muutoksella laajennetaan mahdollisuutta puuttua virkamiehiin kohdistuvaan rikoksella uhkaamiseen riippumatta siitä, ovatko uhkauksen kohteena olleen virkamiehen tehtävät sisältäneet julkisen vallan käyttämistä vai onko niissä ollut kyse muunlaisesta viranomaistoiminnasta. Yhtäläillä perusteltua on ulottaa laittoman uhkauksen syyteoikeussäännös koskemaan myös niitä tilanteita, joissa laitton uhkaus kohdistuu henkilöön tämän työ- tai julkisen luottamustehtävän vuoksi. Ehdotettu muotoilu, jonka mukaan syyteoikeutta koskevaa säännöstä sovellettaessa merkitystä ei olisi henkilön työ- tai virkamiesoikeudellisella asemalla, on tarkoituksenmukainen ja kannatettava.

Esitykseen sisältyy arvioita siinä tarkoitettujen muutosten kustannusvaikutuksista viranomaisten toimintaan. Esityksessä todetaan (s. 24), että arviot ovat kuitenkin luonteeltaan lähinnä suuntaa-antavia ja niihin liittyy lukuisia epävarmuustekijöitä. Valtiovarainministeriö pitää tärkeänä, että arvioita täsmennetään mahdollisuuksien mukaan esityksen jatkovalmistelussa. Esityksessä tarkoitetuista muutoksista aiheutuvat kustannukset on katettava valtiontalouden kehyspäästösten ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa, mikä tulee myös todeta esityksessä. Sisäministeriön hallinnonalalle kohdentuvien kustannusvaikutusten osalta esityksessä on syytä lisäksi todeta, että poliisin määrärahoja on viime vuosina ja myös nykyisen hallituksen aikana lisätty merkittävästi ja että esityksessä ehdotetut muutokset ovat myös poliisin osalta toteutettavissa mainittujen määrärahojen puitteissa. Kyseessä ei ole esitykseen valtion vuoden 2021 talousarvioksi liittyvä ns. budjettilakiesitys.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Martti Hetemäki

Osastopäällikkö,
budjettipäällikkö

Sami Yläoutinen

TIEDOKSI VM/BO/Klimenko, Inha, Vallinheimo, Taskinen
VM/KAO, VKO